

ПРЕДИСЛОВИЕ

Предлагаемая нами монография посвящена описанию русско-польских лексических параллелей сферы туризма. Книга представляет собой вторую часть многоаспектного научного проекта Лаборатории лексикографических исследований Института русской филологии Факультета прикладной лингвистики Варшавского университета, которая исследует лексические параллели русского и польского языков различных тематических блоков. Первая часть была опубликована как *Учебный тематический словарь русско-польских лексических параллелей. Кулинарная лексика (имена существительные)* [Kozdra, Dubichynskyi 2019].

Основной целью данного исследования являются семантические особенности внешне сходных лексических единиц двух языков. Мы сравниваем семантические структуры многозначных слов тематического блока туристической лексики русского и польского языков на уровне отдельных значений, находим их совпадающие и несовпадающие значения, описываем их стилистические, лингвокультурологические, региональные, терминологические и другие особенности.

Основные принципы лексикографической теории лексических параллелей (ЛП) разрабатываются с 1993 года, уточняются новые понятия и термины, исследуются подробности теоретического, лингвокультурного, переводческого, дидактического характера, описываются лексические параллели различных языков и терминосистем. Теория ЛП представлена в следующих основных публикациях:

- 1) теоретических монографиях: [Дубичинский 1993, 2024; Дубичинский, Ройтер 2015];
- 2) в теоретических монографиях со словарями лексических и фразеологических параллелей: со словарём украинско-немецких ЛП [Дубичинский, Ройтер 2020]; со словарём русско-польских фразеологических параллелей [Дубичинский, Яскульски, Мушиньска-Вольны 2021], с русско-французским словарём ЛП [Дюпюи, Дубичинский 2025];
- 3) в словарях лексических параллелей: русско-испанских ЛП [Dubichynskyi, Chaikhieva, Conacova 2006]; русско-немецких ЛП [Дубичинский, Ройтер

- 2011]; русско-польских ЛП (кулинарной лексики) [Kozdra, Dubichynskyi 2019];
- 4) в разделах монографий и в статьях научных журналов: [Дубичинский 2017; Дубичинский, Ройтер 2011, 2013; Коздра 2017, 2018, 2020, 2021; Дубічинський 1993; Дубічинський, Ройтер 2012, 2019а, 2019б, 2022а, 2022б
- 5) Дюпюи 2019; Dubichynskyi, Reuther 2010, 2012, 2017; Dubichynskyi, Gamzayev, Reuther 2022; Kozdra 2023, 2024; Kuratczyk 2017; Zinkiewicz-Tomanek 2017].

Данная монография состоит из двух частей:

1. теоретической – в которой коротко представлена лексикографическая теория лексических параллелей и описаны основные особенности русско-польских ЛП туристической тематики;
2. лексикографической – которая представляет собой русско-польский словарь лексических параллелей тематического блока туризма. Предлагаются дидактические комментарии для усвоения представленной лексики, подчёркиваются семантические, стилистические, региональные и др. особенности внешне сходных слов русского и польского языков¹.

Авторы выражают искреннюю благодарность рецензентам – профессору Ирине Микулацо (Университет Юрая Добрилы в Пуле, Хорватия) и профессору Инне Адамсон (Таллинский университет, Эстония) – за внимательное прочтение текста, ценные замечания и рекомендации. Особые слова благодарности хотим выразить Наталье Синдецкой из Таллинского университета за детальный анализ нашего словаря, а также за точные и содержательные рекомендации, способствовавшие его улучшению. Мы признательны Варшавскому университету за возможность публикации в рамках Программы поддержки издательской деятельности сотрудников университета, а также Издательствам Варшавского университета – за профессионализм, внимательную редакторскую работу и высокое качество издания. Мы особенно признательны нашим близким за терпение, понимание и вдохновение.

¹ Напомним, что о необходимости создания словаря семантических параллелизмов писала Х. Поповска-Таборска [Popowska-Taborska 1989: 19–26].

PRZEDMOWA

Niniejsza monografia poświęcona jest opisowi rosyjsko-polskich paraleli leksykalnych w zakresie turystyki. Stanowi ona drugą część wieloaspektowego projektu badawczego realizowanego przez Pracownię Badań Leksykograficznych Instytutu Filologii Rosyjskiej Wydziału Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego, która bada paralele leksykalne pomiędzy językiem rosyjskim i polskim w różnych blokach tematycznych. Pierwsza część projektu została opublikowana w postaci *Dydaktycznego słownika tematycznego rosyjsko-polskich paraleli leksykalnych. Leksyka kulinarna (rzeczowniki)* [Kozdra, Dubichynski 2019].

Głównym celem prowadzonych badań jest analiza znaczeń jednostek leksykalnych dwóch języków, które wykazują zewnętrzne podobieństwa. Przeprowadzono porównanie struktur semantycznych wieloznacznych słów z zakresu leksyki turystycznej w językach rosyjskim i polskim na poziomie poszczególnych znaczeń, identyfikując ich zbieżności oraz rozbieżności semantyczne. Opisano również stylistyczne, kulturowe, regionalne, terminologiczne i inne cechy charakterystyczne tych jednostek.

Podstawy leksykograficznej teorii paraleli leksykalnych opracowywane są od 1993 roku. W tym czasie zostały sprecyzowane nowe pojęcia oraz terminy, badane są kwestie teoretyczne, językowo-kulturowe, translatoryczne oraz dydaktyczne, a także opisywane paralele leksykalne różnych języków i systemów terminologicznych.

Monografia składa się z dwóch części:

1. teoretycznej, – w której przedstawiono zarys teorii leksykograficznej paraleli leksykalnych (PL) oraz opisano kluczowe cechy rosyjsko-polskich PL o tematyce turystycznej;
2. leksykograficznej, która zawiera leksykon rosyjsko-polskich paraleli leksykalnych z zakresu turystyki. Do *Słownika* zostały dołączone rekomendacje i przykładowe ćwiczenia dydaktyczne mające na celu pomoc w nauce zaprezentowanej leksyki. Zadania te zostały opracowane jako wsparcie metodyczne i mogą stanowić podstawę do tworzenia przez nauczycieli autorskich materiałów, dostosowanych do poziomu znajomości języka oraz potrzeb uczących się. Warto podkreślić, że proponowane ćwiczenia nie obejmują całego

zasobu leksykalnego zawartego w monografii i nie mają charakteru całościowego kompendium dydaktycznego.

Autorzy wyrażają głęboką wdzięczność recenzentom – profesor Irenie Mikulaco z Uniwersytetu Juraja Dobrili w Puli (Chorwacja) oraz profesor Innii Adamson z Uniwersytetu Tallińskiego (Estonia) – za uważną lekturę tekstu, cenne uwagi oraz rekomendacje. Szczególne podziękowania kierujemy do doktor Natalii Sindeckiej z Uniwersytetu Tallińskiego za wnikliwą analizę naszego słownika oraz merytorycznie trafne wskazówki, które przyczyniły się do udoskonalenia i poszerzenia zawartości leksykonu. Jesteśmy wdzięczni Uniwersytetowi Warszawskiemu za wsparcie finansowe i umożliwienie publikacji w ramach Programu Wsparcia Działalności Publikacyjnej Pracowników Uczelni, a także Wydawnictwom Uniwersytetu Warszawskiego za profesjonalne podejście, staranną redakcję oraz wysoką jakość wydania. Naszym rodzinom jesteśmy wdzięczni za cierpliwość, zrozumienie i inspirację.